

Sisäministeriö

kirjaamo.sm@govsec.fi

maahanmuutto-osasto.sm@govsec.fi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö VN/22620/2023, VN/2260/22620/2023/SM-7

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Turun hallinto-oikeus esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Hallinto-oikeus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta.

Lakimuutosten tarkoituksena on hallituksen esityksen mukaan ottaa täysimääräisesti käyttöön ne menettelydirektiivin mahdollistamat nopeutetun menettelyn perusteet, joita ulkomaalaislakiin ei ole vielä sisällytetty. Rajamenettelyn tarkoituksena on erityisesti puuttua todennäköisesti perusteettomiin turvapaikkahakemuksiin nopeassa menettelyssä ulkorajalla. Hallinto-oikeus ei ole havainnut ristiriitoja direktiivin implementoinnissa eikä sillä tältä osin ole lausuttavaa.

Yksittäisinä havaintoina hallinto-oikeus lausuu seuraavaa:

Ulkomaalaislain 97 a §:ään lisätty 6 momentti mahdollistaa turvapaikkapuhuttelun pitämisen myös videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa. Muutosta on perusteltu sillä, että etäyhteyden avulla kuormitusta voidaan tarvittaessa jakaa sekä Maahanmuuttoviraston että tarvittavien oikeusapu- ja tulkkauspalvelujen tarjoajien eri alueille, eikä rajamenettelyssä käsiteltävien hakemusten keskittyminen yhteen tai useampaan vastaanottokeskukseen kohtuuttomasti kuormita tai ruuhkauta lähialueen toimijoita. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että vaikka muutos koskee ensisijaisesti Maahanmuuttovirastoa ja edellä mainittuja palveluntarjoajia, ratkaisulla on välillistä vaikutusta myös kansainvälistä suojelua käsittelevien hallinto-oikeuksien näkökulmasta. Hallinto-oikeus pitää muutosta myönteisenä, koska muutoksella voidaan vaikuttaa myös muutoksenhakuvaiheessa asiamäärien tasaiseen jakautumiseen eri hallinto-oikeuksien kesken.

Rajamenettely ei sellaisenaan vaikuta kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten määrään eikä valittajan mahdollisuuteen hakea muutosta kielteiseen päätökseen. Toisin kuin hallituksen esityksessä on todettu, hallinto-oikeus katsoo, että rajamenettelyssä sovellettava ulkomaalaislain 201 §:n 4 ja 5 momenttien

mukainen täytäntöönpano saattaa kuitenkin merkittävästi vaikuttaa täytäntöönpanokieltoa koskevien hakemusten määrään. Tältä osin, etenkin jos maahantulijoita on kerrallaan poikkeuksellisen paljon, on huolehdittava siitä, että kaikkien kansainvälistä suojelua käsittelevien hallinto-oikeuksien resurssit ovat riittävät turvaamaan muutoksenhaun myös poikkeusoloissa niin, että tehokkaasti saavutetaan lainmuutokselle asetetut tavoitteet.

Ulkomaalaislain uudessa 104 b §:n 2 momentissa säädetään vastaanottokeskuksen johtajan päätöksestä myöntää hakijalle lupa poistua tilapäisesti vastaanottokeskuksen alueelta laissa säädetyissä erityistilanteissa. Päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Turun hallinto-oikeus katsoo hallituksen esityksessä mainituin tavoin, että muutoksella on ennalta arvioituna vain vähäisiä vaikutuksia hallinto-oikeuksien työmäärään.

Hallinto-oikeus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että lain 104 b §:ssä puhutaan *vastaanottokeskuksen johtajan* päätöksestä, kun taas lain valitusta koskevassa 190 §:ssä puhutaan *vastaanottokeskuksen* päätöksestä. Ilmaisut olisi syytä yhdenmukaistaa.

Lausunnon on valmistellut hallinto-oikeustuomari Veronica Storträsk

Seija Kaijanen

Ylituomari

